

Školitelův posudek bakalářské práce

Kateřina SLÁMOVÁ, *Působení národních obranných organizací na Jindřichohradecku na přelomu 19. a 20. století*, Praha 2012, 70 s.

Kateřina Slámová se během bakalářského studia v mém výběrovém semináři věnovala problematice česko-německých vztahů na přelomu 19. a 20. století. Tyto vztahy se pokusila uchopit optikou vývoje tzv. českého menšinového školství, které představuje jeden z projevů národní emancipace Čechů a jejich boje za národní a jazykovou rovnoprávnost. Sledování této problematiky zasadila regionálně do jižních Čech, konkrétně na Jindřichohradecko, kde docházelo k střetání obou zemských etnik. Volbu regionu přitom nikterak nesnižuje fakt, že ve srovnání s řadou ostatních regionů zde přece jen docházelo k vzájemnému střetání poněkud opožděně a zmírněně. Česko-německé vztahy sice patří v posledních dvou desetiletích k nejčastěji zkoumaným tématům českých moderních dějin, nicméně toto konstatování platí jen pro určité segmenty vzájemného stýkání a potýkání, a možná paradoxně více platí o obecnějším poznání vývoje česko-německých vztahů nežli o lokálních a regionálních podobách soužití. Dílčí regionální studie, které mnohem více dávají možnost nahlédnout do reálné podoby soužití obyčejných lidí na jazykové hranici, stále citelně chybí. Pro oblast vývoje menšinového školství konstatování tohoto deficitu pak platí dvojnásob.

K. Slámová se zvoleného úkolu zhostila velmi dobře po formální i obsahové stránce a prokázala tak osvojení si základů odborné historiografické práce. Vývoj regionu i vlastní česko-německé problematiky vhodně zasadila do celkového vývoje českých zemí od 80. let 19. století až do vypuknutí Světové války. Pracovala při tom s většinou relevantních titulů odborné literaturou. Vlastnímu vývoji na Jindřichohradecku pak zcela

správně a logicky předřadila jednak kapitolu o legislativní úpravě menšinového školství, jednak kapitolu o českých národně obranných organizacích obecně, tzn. v našem případě o Ústřední matici školské a o Národní jednotě pošumavské. Při analýze charakteru a činnosti obou těchto organizací využila veškerou existující odbornou literaturu (zejm. Měchýř, Řeháček, Špiritová, Vondráček) a dokázala se vypořádat s její torzovitostí a nedostatečností. Velmi záslužnou je i skutečnost, že pro poznání fenoménu tzv. boje o dítě plnohodnotně využila výsledků americké badatelky T. Zahry a japonského historika T. Kyogoku. V případě monografie a studií Zahry tak předvedla schopnost pracovat s cizojazyčnou literaturou. Na druhé straně lze jen litovat, že nezúročila nejaktuálnější publikaci: Peter HASLINGER (ed.), *Schutzvereine in Ostmitteleuropa. Vereinswesen, Sprachenkonflikte und Dynamiken nationaler Mobilisierung 1860-1939*, Verlag Herder-Institut, Marburg 2009.

Po obecném představení tématu se K. Slámová věnuje již lokální problematice Jindřichohradecka. Působení místní odborů ÚMŠ a NJP rozebírá na základě místního tisku a zejména archivních fondů obou organizací. Těžiště této analýzy s ohledem na dochovaný materiál leží v období mezi lety 1900 a 1914. K. Slámové se podařilo plasticky zachytit vývoj obou organizací, jejich agitace, podpory ze strany obyvatelstva, úspěchů i neúspěchů. Z metodologického hlediska sice dominuje čistě deskriptivní přístup, ten je však pro bakalářské práce spíše standardním. Naopak nadstandardní je autorčina odvaha pracovat přímo s archivními prameny (NA v Praze, SOKA v J. Hradci), což přesahuje nároky kladené na studenty bakalářského studia. Škoda jen, že závislost na pramenech (resp. jejich neexistenci pro sledování určitých problémů a aspektů) autorka nenahradila pokusem o výraznější interpretační invenci (např. důvody přelévání členstva NJP a ÚMŠ v J. Hradci navzájem mezi sebou kolem roku 1907).

Bez ohledu na zmíněné limity považuji bakalářskou práci K. Slámové za zdařilou, oceňuji jak její práci s archivním materiálem, tak se sekundární literaturou (včetně zahraniční!). Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikační stupeň výborně.

Slapy u Dolánek 26. 5. 2012

Dr. Luboš Velek